

Verksamhetsberättelse 2021

Äldrenämnden

Innehållsförteckning

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Händelser av väsentlig betydelse.....	5
Ekonomi	6
Uppföljning av mål och inriktning	10
Uppföljning av nämndens verksamhet	12
Nämndindikatorer.....	13

Övriga bilagor

- Bilaga 1 Uppföljning av lokalförsörjningsplan
- Bilaga 2 Internkontrollrapport
- Bilaga 3 Uppföljning av förvaltningens verksamhetsplan

Nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag är att för personer 65 +svara för myndighetsutövning och verkställande enligt ffa stora delar av socialtjänstlagen men även andra regelverk. När det gäller hemtjänst och hemsjukvård gäller uppdraget alla åldrar.

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Verksamhetsberättelsen är en uppföljning av Äldrenämndens samlade verksamhet för 2021 utifrån bl.a. reglemente, internbudget och förvaltningens verksamhetsplan. Utifrån uppföljningen och revisionsberättelserna för nämnder och styrelser prövar kommunfullmäktige frågan om ansvarsfrihet i styrelser och nämnder. Genom en uppföljning utifrån mål och resultat kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens resurser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar och i linje med målen för god ekonomisk hushållning.

Samlad bedömning och analys av ekonomi, verksamhet och personal.

Äldreomsorgen i Linköping innefattar flera olika insatser allt från dygnet runt omsorg i särskilt boende till öppen verksamhet på våra Träffpunkter.

Linköpings kommun har 1335 särskilda boendeplatser i form av vårdbostadslägenheter, varav 651 stycken med demensinriktning, 566 stycken med somatisk inriktning, 12 stycken med psykiatrisk inriktning samt 106 stycken korttidsplatser. Inom äldreomsorgen finns även 543 servicehuslägenheter, som också är ett särskilt boende, men där stödet ges i form av hemtjänst. Utöver det finns även 180 kommunala trygghetsboendelägenheter.

6761 personer har under 2021 fått utförda hemtjänstinsatser i form av personlig omvårdnad/ boservice och i oktober hade ca 3600 personer trygghetslarm.

Utöver det innefattar äldreomsorgen också stöd i form av fritidsverksamhet och lunchservering, som erbjuds på våra servicehus och trygghetsboenden. Hagdahlska huset - Seniorcenter är en central mötesplats, som utformas tillsammans med seniorer. Som stöd till fritidsverksamheterna och som aktör inom kultur och fritid för äldre finns kultur och fritidsverksamheten i kommunen som dagligen besöker våra särskilda boenden med sång och musikaktiviteter.

Äldreomsorgen erbjuder också stöd till anhöriga genom exempelvis Anhörigcenter, Demenscenter eller stöd i form av dagvård och växelvård. Under året startade också en seniormottagning för att motverka ofrivillig ensamhet med stöd av statliga stimulansmedel.

Demenscenter är kommunens spetsverksamhet inom demensomsorg och ger stöd till både anhöriga, personal och personer med demenssjukdom. Demenscenter utreder och följer upp personer med demensdiagnos. Verksamheten står också för kompetensutveckling riktad till alla utförare av äldreomsorg, samt till allmänheten.

Äldrenämnden ansvarar också för hemsjukvård. Vid ett visst datum i oktober var 875 patienter inskrivna i hemsjukvården och 4737 patienter inskrivna inom hemrehabiliteringen. Av de inskrivna patienterna inom hemrehabiliteringen så inkluderar det även dem som endast har ett öppet vårdåtagande pga hjälpmedelsförteckning och de personerna har inga aktiva insatser. Omfattningen av hjälpen hos de inskrivna patienterna varierar och antalet inskrivna patienter är en ögonblicksbild av hur många som får hjälp av hemsjukvården och hemrehabiliteringen.

Äldrenämnden arbetar aktivt med att utveckla och hela tiden ställa om tjänsterna för att möta behoven och förändringarna. Inför kommande år kommer tjänsterna att fortsatt ställas om.

Pandemin har tydligt påverkat äldreomsorgen även under 2021. Medborgarna har inte efterfrågat äldreomsorg i samma utsträckning som tidigare. Basuppdraget i form av att tillhandahålla äldreomsorg av god kvalitet till medborgare har genomförts men andra kvalitetskriterier har varit i fokus under pandemin. Verksamheten har fått göra daglig prioritering utifrån personalresurser, där det mesta basala är högst prioriterat, omvårdnad och hälso- och sjukvårdsinsatser, även om flera aktiviteter också genomförts för att förstärka det sociala innehållet i vardagen för våra äldre. Från sommaren började tillvaron återvända till det normala. I samband med ökad vaccinationsgrad i samhället ökar även efterfrågan och fler ansökningar om äldreomsorg inkom.

Viss verksamhet har sedan våren 2020 bedrivits i begränsad form, men sedan maj 2021 är all verksamhet åter igång i anpassad form. Under pandemin har arbetssätt förändrats till exempel har servicebiträden anställts för att förstärka verksamheten och digitaliseringen har påskyndats. Olika typer av möten sker till största del idag digitalt och tillsynskameror har införts för tillsyn i hemtjänsten, bland annat för att frigöra personal och minska smittspridning.

En omprioritering av aktiviteter i Verksamhetsplan 2021 har behövt göras på grund av pandemin. Planeringsresurser har omfördelats och används för krisledning istället för ordinarie arbetsuppgifter. Prioriterade aktiviteter i verksamhetsplanen 2021, som genomförts, är omställning av platser i vårdbostäder för att möta behoven, förandet av framtidens vård och omsorg i hemmet, digitaliseringsaktiviteter och uppföljning. Omprioriteringarna innebär att vissa aktiviteter flyttas till 2022 och har omformuleras i samband med budgetarbetet för 2022. Fler av nämndens prioriterade områden och satsningar ger resultat t.ex. handläggningstiderna är kortare, kön till demensutredningar minskar och omställningen av platser gör att beslut om vårdboende kan verkställas inom lagstadgad tid. Kommentar kring detta finns i såväl verksamhetsplan som vid respektive indikator nedan.

Äldrenämndens ekonomi resulterade i ett överskott på knappt 20 mnkr. Under 2021-2022 avstår nämnden från 30 mnkr av den s.k. demografiersättningen, då efterfrågan inte förväntades öka med den nuvarande demografin. Efterfrågan förväntas öka från 2025, då andelen 85+ ökar i kommunen.

Statsbidrag har gett nämnden möjlighet att förstärka förbättringsarbetet i äldreomsorgen. Satsningar har beslutats av äldrenämnden om att förbättra anställningsvillkoren, öka bemanningen på vårdboenden, insatser för att minska ensamheten i form av tillskapande av seniormottagning, förstärkt arbete inom demens och satsningar kring kompetensutveckling.

Verksamheterna har under en längre tid varit hårt belastade, vilket gjort att exempelvis möjligheten inom satsning kompetensutveckling inte fullt ut kunnat tillvaratas. I förhållande till budget finns ett ekonomiska överskottet inom hemtjänst då efterfrågan ej är i samma nivå som tidigare. Under året har olika typ av satsningar och kostnader av engångskaraktär belastat resultatet. Kommande år förväntas ytterligare statsbidrag. Det är en utmaning att nyttja dem så effektivt eftersom osäkerhet finns kring långsiktigheten.

Måluppfyllelsen bedöms nås i sex områden trots pandemin, inom sex områden bedöms måluppfyllelsen till delvis uppnådd. Flera målområden har påverkats av att Socialstyrelsen inte genomfört någon brukarundersökning 2021 och därmed finns inget resultat för flera indikatorer som äldrenämnden mäter mot. Verksamhetsplanen har prioriterats om och vissa utvecklingsarbeten och planerade aktiviteter kopplat till måluppfyllelse har fått skjutas på med anledning av pandemin. Trots det ansträngda läget på förvaltningen och i verksamheterna har flera områden god måluppfyllelse och aktiviteter har prioriterats där nämnden haft sina största utmaningar. Det kan vi se i att ingen har behövt vänta mer än tre månader på att få en boendeplats, handläggningstiderna är kortade, framtidens vård i hemmet är beslutat och ett högre nyttjande av platser inom särskilt boende har uppnåtts. De strategiska utvecklingsuppdragen riktade till samtliga nämnder har omhändertagits och påbörjats men i flera fall inte genomförts fullt ut under året. Flera av uppdragen är kontinuerliga och det är en bedömningsfråga i hur stor utsträckning arbetet kan betraktas som klart för innevarande år. Gällande de två nämndspecifika strategiska utvecklingsuppdrag bedöms de vara hanterade.

Förväntad utveckling

Äldreomsorgen står inför flera utmaningar utifrån den demografiska utvecklingen. Gruppen 85+ förväntas öka från och med 2025 och därmed behov av insatser från äldreomsorgen. Den medicinska utvecklingen har också gjort att fler äldre kan leva med kronisk sjukdom. Målgruppens behov kommer att ställa krav på hur vi utformar äldreomsorgens insatser framgent; förebyggande insatser för att bibehålla god hälsa, insatserna i hemmet och utformningen på våra särskilda boenden. Utvecklingen kommer att kräva en samverkan framförallt med den enskilde, samverkanspartner och civilsamhälle och nyttjande av digitala lösningar.

För att möta framtidens behov och utmaningar har utvecklingsarbetet ”Framtidens vård och omsorg i hemmet” under året haft högsta prioritet och uppdraget kommer att fortsätta formas och utvecklas under 2022 och 2023 och sedan verkställas under 2023. Omställningen innebär ett förändringsarbete mot en områdesbaserad vård och omsorg i hemmet, teambaserat arbetssätt för förbättrad kvalitet i vården och med ökad fokus på hälsa. Detta arbete är en av de viktigaste strategiska omställningar äldrenämnden gör för att möta ökad efterfrågan av insatser och för att ställa om mot nära vård. Genom beslutet att ställa om vården och omsorgen i hemmet skapas förutsättningar för nya arbetssätt och omställningsarbetet i praktiken kommer att pågå under många år framöver för att hitta formerna i det teambaserade arbetssättet och för att stärka den kommunala hälso- och sjukvården i den områdesbaserade modellen.

Omställningsarbetet innebär också att vi ställer om två olika boendeformer, kommunalt trygghetsboende och servicehus, till en särskild boendeform, biståndsbedömt trygghetsboende.

Behovet av vårdlokaler som klarar föränderliga krav ökar. Rätt utformad vård- och omsorgsarkitektur kan stödja ökad effektivitet. Exempel på framtida behov är att lokalerna ska kunna hantera betydligt mer sjukvårdsliknande krav.

Nya särskilda boenden behöver byggas samtidigt som nuvarande lokaler, som inte möter framtidens behov, behöver byggas om eller ersättas. Kommunens vård och omsorgsboenden behöver lokalmässigt vara anpassade för att möta målgruppens förändrade ökande behov på ett bättre sätt eftersom de svårt sjuka äldre blir fler. Lokalöversyn är även viktig för att kunna ”Framtidens vård och omsorg i hemmet” så att personal kan mötas och samverka för en god kvalitet i verksamheten. Detta arbete har inte kunnat prioriteras utan kommer att påbörjas under 2022.

Kontinuerligt pågår arbete för att anpassa särskilda boendeplatser utifrån behovet. Under 2020 och 2021 har 66 platser ställts om till inriktning mot demens och nämnden har klarat målet att ingen ska behöva vänta längre än 3 månader för att erbjudas en plats på särskilt boende med något undantag.

Samverkan med regionen för att förbättra processen för personer som kan skrivas hem från sjukhus kommer fortsatt vara i fokus. I verksamhetsplanen för 2022 finns uppdraget att utreda förutsättningar för ett centraliserat korttidsboende.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling inom sektorn är en av äldreomsorgens viktigaste frågor kommande år. Detta tillvaratas bland annat genom förstärkningen av Äldreomsorgs- och Linköpingslyftet och genom ytterligare statliga stimulansmedel riktade till sektorn. Dessa medel kommer att ge förutsättningar för att rekrytera och utbilda undersköterskor i samarbete med vuxenutbildningen, utbilda chefer i äldreomsorgen, vidareutbilda personal till undersköterskor, specialistundersköterskor, samt satsa på utbildning i språk och dokumentation.

Det har blivit tydligt att pandemin bidragit till en ökad digital mognad hos både medarbetare och medborgare. Fortsatt arbete behöver göras för att ska dessa behålla digitala arbetssätt som effektiviserat arbetet, exempelvis digital tillsyn, vårdplanering på distans och andra samverkansmöten. Nämnden har tagit beslut om att fortsätta att bygga ut infrastrukturen för Wifi så våra boenden har rätt förutsättningar för att kunna använda digitaliseringens möjligheter för både brukare och personal.

Bedömningen är att för att klara kompetensförsörjningen behöver dagens arbete till viss del utföras på annat sätt, här är digitalisering en möjlighet för att klara detta. Detta innebär att den digitala mognaden behöver öka både bland den äldre befolkningen och hos medarbetare vilket är en förutsättning för att kunna digitalisera insatser, stöd och verktyg för både personal och brukare.

Det riktas många olika statsbidrag till äldreomsorgen och även 2022 dessa är en möjlighet för att höja attraktiviteten och arbetsvillkoren inom äldreomsorgen då en stor utmaning är att behålla och rekrytera in personal med rätt kompetens. Äldrenämnden har tagit beslut om att satsa medel på kompetensutveckling, förbättrade arbetsvillkor, öka bemanningen inom vårdboende och förstärkt arbete med demens och ensamhet. Med anledning av pandemins effekter på verksamheterna, som har under en lång tid nu varit hårt ansträngda, fick satsningarna bara delvis effekt 2021.

Ekonomi

Ekonomi, belopp tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse	Bokslut 2020
Verksamhetens nettokostnader	1 458 618	1 478 506	19 888	1 412 918
Investeringar, netto	0	1000	1000	

Kommentar

Den största förklaringen till lägre kostnader än budget är färre hemtjänsttimmar se diagram nedan. I jämförelse med 2020 har kostnaderna ökat då ersättningen för natt höjdes från och med februari 2021. Under slutet av året har även flera aktiviteter av engångskaraktär genomförts och kostnader för nedskrivning av lager har hanterats varför kostnaderna är högre än 2020.

Volymutveckling

Basuppdrag (volymmått)	2017	2018	2019	2020	2021
Antalet utförda hemtjänsttimmar (exkl dubbelbemanning, alla åldrar)			736 000	682 000	646 000
Antal personer med utförda timinsatser hemtjänst, alla åldersgrupper (avser december månad, från QlickSense)		2488	2647	2477	2531
Antal personer som har planerade timinsatser hemtjänst, alla åldersgrupper (avser december månad, från QlickSense)		2664	2853	2780	2789
Antal personer som bor på vårdboende (inriktning demens och somatik) (avser den 1 oktober)					1192
Antal personer aktuella inom myndighetshantering personer över 65 år (december, 2020-2021 från QlickSense, från 2019 LinQ)			ca 4482*	4311	4583
Antal personer aktuella inom myndighetsutövning under 65 år (december, för 2020-2021 från Treserva avser biståndsprövad boservice, personlig omvårdnad och övrig service)			283	324	352
Antal personer inskrivna inom hemsjukvården (avser 6 oktober)					875

Basuppdrag (volymmått)	2017	2018	2019	2020	2021
Antal personer inskrivna inom hemrehabilitering (avser 6 oktober)					4737**
Platser					
Särskilda boendeplatser		1275	1335	1335	1335
Servicehuslägenheter		659	543	543	543
Kommunala trygghetsboendelägenheter		64	180	180	180

**)Antalet personer räknas upp med 200 st då ärendetypen Fh (funktionshinder) inte var medräknad i 2019 års siffror men är det för 2020-och 2021. **) Av de inskrivna patienterna inom hemrehabiliteringen så inkluderar det även de som endast har ett öppet vårdåtagande pga hjälpmedelsförteckning och de personerna har inga aktiva insatser*

Kommentar

I samband med förvaltningens omorganisation ändrades även Treservaorganisationen i november 2020. Det har därför inte gått att hämta volymmått gällande aktuella personer inom myndighetsutövningen före det från Treserva eller nya UDP QlickSense. Det är därför svårt att se trend i volymökningen ur ett längre perspektiv före 2019. Dock syns en nedgång i antalet aktuella personer mellan 2019 och 2020 och sedan en större ökning mellan åren 2020-2021 (272st)

Personal

Personal	2017	2018	2019	2020	2021
Antal tillsvidare anställda	Annan organisation	Annan organisation	514	531	538
Total sjukfrånvaro (%)			7,0	6,5	5,0
Personalavgångar externt (%)			7,6	8,9	13,9

Statistiken avser hela Social- och omsorgsförvaltningen efter sammanslagningen av Socialförvaltningen och Omsorg- och äldreförvaltningen 2019.

Kommentar

Under året har externa personalavgångar ökat kraftigt då pandemisituationen försvårat arbetet med implementering av den nya organisationen. Inom ÄN är externa personalavgångar dock lägre jämfört med SON och AN som i högre grad blivit berörda av omorganisationen.

Händelser av väsentlig betydelse

Äldreomsorg i förändring

Pandemi är det som främst påverkat äldreomsorgens verksamhet under 2021 med begränsningar och stora anpassningar, men verksamheten har sedan våren börjat återgå till ett mera normalt läge. Framförallt beror detta på att vaccineringen fortskridit och smittspridningen i samhället minskat. Samspelet med regionens vård och omsorg är viktig och har utvecklats under pandemin.

Regionen har en vårdskuld att hantera efter pandemin. Hos regionen är ledtiderna korta och kommunen måste samspela och kommunicera för att den enskilde i behov av vård och omsorg inte ska komma i kläm. Upparbetat samarbete under pandemin bedöms fortsatt behövas och gemensamt utvecklingsarbete med regionen, som legat nere under pandemin, behöver upptas.

Äldrenämnden har fattat flera beslut under året för att ställa om för framtiden. Nämnden har under hösten 2021 tagit beslut om en stor omställning av hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering i ordinärt boende för att Linköpings kommun ska kunna möta denna stora samhällsförändring inom äldreomsorgen, omställningen benämns Framtidens vård och omsorg i hemmet. Beslutet skapar förutsättningar för äldrenämnden att möta framtida utmaningar inom området som t ex bättre anställningsvillkor för medarbetare, bättre teamsamverkan mellan professioner, brukardelaktighet och en helt ny uppföljningsmodell av verksamheten. Att forma framtidens vård i hemmet är en prioriterad fråga för 2022 och framåt. Utvecklingsarbetet mot Nära vård tillsammans med regionen och andra aktörer är ett annat stort omställningsarbete som nämnden kommer att fortsätta att arbeta aktivt med framgent. En mer tillgänglig, närmare vård kan tillsammans med nya arbetssätt innebära att resurserna kan användas bättre och räcka till fler. Kärnan i Nära vård är ett personcentrerat arbetssätt som utgår från individens behov och förutsättningar. Det innebär att se, involvera och anpassa insatserna efter vad som är viktigt för just den personen.

I februari höjdes nattersättningen utifrån beslut i nämnden hösten 2020.

Under våren fattade nämnden också beslut om att ställa om servicehus och kommunala trygghetsboenden till en särskild boendeform, biståndsbedömt trygghetsboende. Biståndsbedömda trygghetsboenden är avsedda för äldre personer som har ett omvårdnadsbehov som understiger heldygnsvård, men som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet. Genom beslutet anpassar kommunen sig till den särskilda boendeform som finns i lagstiftningen.

I slutet av året startade seniormottagningen för att motverka ofrivillig ensamhet. Demencenter har också förstärkt sin verksamhet med stöd av statliga stimulansmedel och bland annat utvecklat arbetet riktat till yngre demenssjuka, personer som är utrikesfödda.

Satsningar på kompetensutveckling, personalens arbetsvillkor, ökad bemanning och har prioriterats under året. Dessa satsningar är möjliga med stöd av statliga stimulansmedel till äldreomsorgen. Nämnden tillskjutit egna medel utöver stadsbidragen s.k Linköpingslyftet för att kunna genomföra satsningar som inte gått att genomföra via stadsbidragen. Dessa områden är strategiskt viktiga för äldreomsorgen för att klara framtidens utmaningar med en åldrande befolkning och färre personer som är i förvärvsarbete. Dessa satsningar behöver ha en långsiktig bäring för att få goda effekter i verksamheterna.

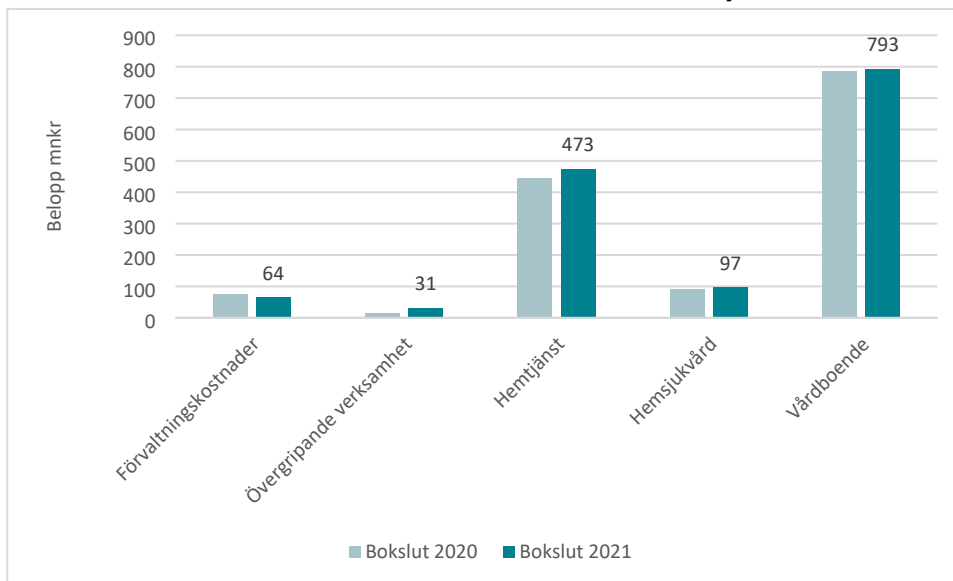
Äldrenämnden har i dag Wifi i alla gemensamhetsutrymmen i de särskilda boendena nu är nästa fas påbörjad med att få in det till alla lägenheter så att både brukare och medarbetare kan använda tekniska lösningar på ett säkert sätt.

Utifrån lokalförsörjningsplanen planeras två nya vårdbostäder närmaste åren. I planeringen finns att ersätta mindre vårdbostäder med större mer kostnadseffektiva och anpassade lokaler. Optimalt är 120 platser på tre våningar. Den kommunala stadsplaneringen ger genom markanvisningar olika förutsättningar som nämnden behöver förhålla sig till såsom geografi, yta och storlek. Dessa faktorer påverkar hur effektiv och kvalitativ verksamhet kan bedrivas. Lejonfastigheter har fått i uppdrag att genomföra en kartläggning av nämndens samtliga lokaler. Uppdraget syftar till att ge nämnden underlag för ställningstaganden kring framtida utbyggnad och utformning av lokaler för vård och omsorg, utifrån bland annat ett hälso- och sjukvårds och säkerhetsperspektiv. Uppdraget redovisas under våren 2022.

Regeringen har uppdragit till en utredare att komma med en äldreomsorgslag. Uppdraget ska redovisas i juni 2022. Begreppet äldreomsorg ska definieras och ges ett tydligare uppdrag och innehåll. Utredaren ska bland annat föreslå en äldreomsorgslag som kompletterar socialtjänstlagen med särskilda bestämmelser om vård och omsorg om äldre och som bland annat innehåller bestämmelser om en nationell omsorgsplan samt överväga och vid behov lämna förslag som stärker tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen.

Ekonomi

Nämndens verksamheter, nettokostnader bokslut 2021 jämfört med bokslut 2020

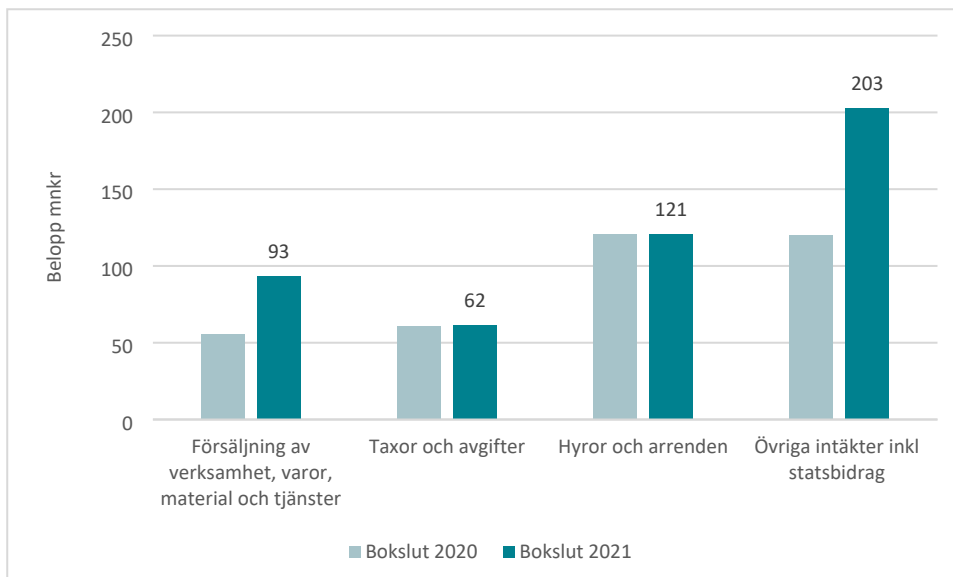

Analys och kommentar

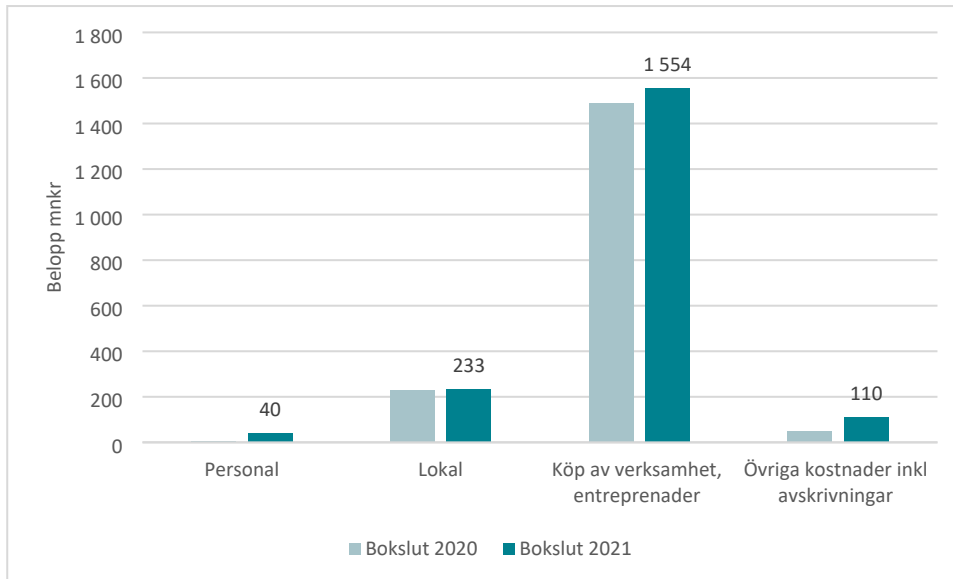
Förändringarna i förvaltningskostnader och övergripande verksamhet beror främst på olika hantering av pandeminrelaterade kostnader och intäkter. Ökningen under hemtjänst beror främst på kostnader kopplade till den ökade ersättningsnivån för natt som infördes i februari 2021.

Nämndens intäkter och kostnader 2021 jämfört med 2020

Intäkter

Kostnader

Analys och kommentar

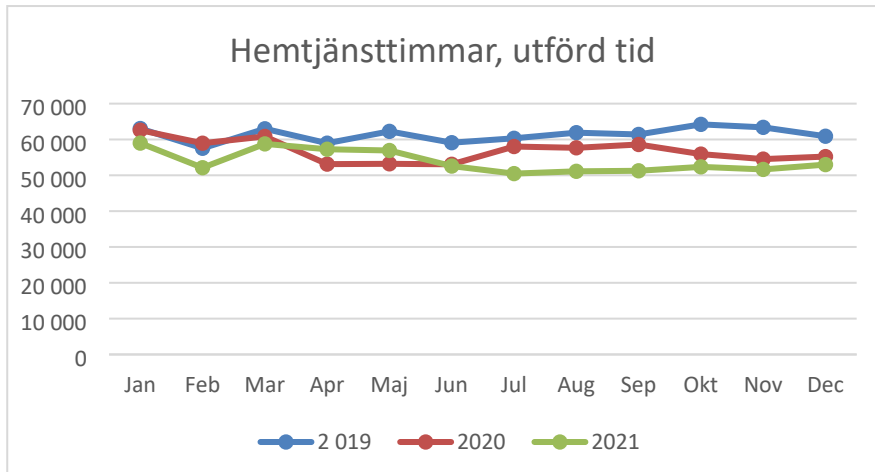
Extra medel i form av statsbidrag har inneburit att såväl intäkter som kostnaderna ökat då medlen nyttjats för öka bemanning, utbildning och cohortboende då de har finansierats med dessa medel samt olika satsningar av engångskaraktär.

Ekonomiska tabeller

Resultat 31 december 2021

Driftsammandrag, netto tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse	Bokslut 2020
Verksamhet				
Förvaltning*	64 169	62 923	-1 246	74 557
Övergripande kostnader*	31 425	32 583	1 158	14 850
Hemtjänst	473 477	488 378	14 901	445 418
Hemsjukvård	96 550	95 521	-1 029	91 438
Vårdboende	792 997	799 101	6 104	786 655
Summa	1 458 618	1 478 506	19 888	1 412 918
<i>varav kostnader</i>	<i>1 937 580</i>	<i>1 830 542</i>		<i>1 771 230</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>478 962</i>	<i>352 036</i>		<i>358 312</i>

Analys och kommentar

Äldrenämndens bokslut för 2021 visar ett överskott på knappt 20 miljoner kronor. Överskottet härleds framförallt till att alla planerade satsningar inte kunnat genomföras fullt ut.

I förvaltningskostnader ingår kostnaderna för Äldrenämndens andel av social- och omsorgsförvaltningen. 5 miljoner kronor utav statsbidraget "Säkerställa en god vård för och omsorg av äldre personer" omfördes för att täcka extrakostnaderna för det krisledningsarbete som bedrivits på Social- och omsorgsförvaltningen under år 2021 med anledning av pandemin. Utöver normalt tjänsteköp har det även gjorts en omföring av kostnader avseende OH-kostnader till Äldrenämnden. Efter ovanstående omföringar uppgår underskottet avseende förvaltningen i Äldrenämnden till cirka 1,2 miljoner kronor.

Övergripande verksamhet redovisar ett överskott på 1,1 miljoner vilket främst kan förklaras med lägre kostnader för utvecklingsprojekt inom digitalisering än budgeterat. Nämnden har även erhållit ett statsbidrag på 2,3 miljoner för digitaliseringssatsningar inom äldreområdet. Arbetet med digitalisering har dock inte kunnat bedrivas i önskad omfattningen på grund av bland annat komponentbrist och begränsningar i åtkomst till lokaler på grund av pandemin. Kommunens OH-kostnader för skyddslager samt nedskrivning av lagervärde finns bokfört här. Äldrenämnden har under 2021 erhållit intäkter ifrån Socialstyrelsen gällande covid-19 kostnader. Dessa intäkter finns bokförda här, samt statsbidraget "Äldreomsorgslyftet", där ca 16 miljoner kronor använts. Återstående belopp kommer att återbetalas under 2022 och påverkar inte resultatet 2021.

Hemtjänsten redovisar ett överskott på 14,9 miljoner kronor. Efterfrågan på hemtjänst ligger fortsatt lågt men har under de två sista månaderna av 2021 kommit upp i samma nivå som 2020. Samtidigt har kostnaden för hemtjänst ökat från 445 miljoner 2020 till 473 miljoner kronor 2021. Kostnadsökningen består av den årliga prisuppräknningen samt justeringen av nattersättning som infördes i februari 2021.

Hemsjukvården redovisar ett underskott på 1 miljon kronor. Det förklaras av att kostnaden för utvecklingsuppdraget Leanlink hemsjukvård beslutades till 8 miljoner kronor men endast 7 miljoner fanns inlagt i budget.

Inom vårdbostäder redovisas ett överskott på 6,1 mnkr, vilket bland annat förklaras med att betalningsansvar gentemot regionen har uteblivit helt för 2021. Under 2021 har ca 28 mnkr av statsbidraget "Säkerställa en god vård för och omsorg av äldre personer" nyttjats inom ansvar vårdbostäder främst till att utöka grundbemanningen samt bedriva fortsatt verksamhet på de korttidsplatser som startade under 2020.

Tabell nyttjade statsbidrag

Äldrenämndens statsbidrag 2021	Belopp, Mnkr	Kommentar
Säkerställa en god vård för och omsorg av äldre personer	55	49 - utökad grundbemanning inkl Violen/ Kaprifolen samt övriga insatser ca 28 mnkr - utvecklingsuppdrag Leanlink hemsjukvård 8 mnkr förbrukat 2 miljoner 2022 - förbättrade arbetsvillkor ca 13,6 mnkr

		- förvaltning, krisledning mm 5 mnkr
Motverka ensamhet bland äldre och ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom	8,5	8,5
Vidgat Äldreomsorgslyft kompetensutveckling inom äldreomsorgen	47	Ca 15,7 mnkr nyttjas, resterande återbetalas under 2022
Krisstöd, samtalsstöd, traumastöd m.m. till personal inom vård och omsorg om äldre med anledning av spridningen av covid-19	2	2

Analys av avvikelse prognos

Största avvikelsen gentemot tidigare prognos för hemtjänst är att timmarna för Leanlink är högre än prognosticerat, i det ingår även förklaringen att debitering för nattinsatser har varit högre än prognos. Avstämning kring dessa timmar har genomförts i slutet av året på grund av bristande hemtjänststatistik under större delen av 2021, därav den stora avvikelsen mot tidigare prognos.

Belägningsgraden på särskilda boenden är nu i flera fall mer än 95% vilket innebär ökade kostnader då det i flera fall prognosticerat till den garanterade nivån 95%. Avstämning med Leanlink har inte genomförts förrän slutet på året varav avvikelse mot prognos. Extra ersättningar inkom i slutet av året i en omfattning på ca 3 miljoner och var inte med i prognosen. Därtill inkom okända kostnader så som nedskrivning av lagervärdet på ett antal produkter som köptes in för mycket stora belopp under pandemins mest intensiva fas 2020.

Investeringar

Färdigställda projekt	Utgifter/inkomster sedan projektets start			Varav årets investeringar		
	Beslutad budget	Ack. utfall netto-investeringar	Budget-avvikelse	Budget 2021	Utfall 2021 netto-investeringar	Budget-avvikelse
Belopp mnkr				1000	0	1000
Summa färdigställda projekt						

Analys och kommentar

Inga investeringar har genomförts under året.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunfullmäktige gav i Budget 2021 med plan för 2022-2024 strategiska utvecklingsuppdrag till nämnderna. Åtgärder i enlighet med uppdragen har inarbetats i nämndens internbudget som redovisats till kommunfullmäktige i november 2020 (KF 2020-12-08 § 303). I tabellen nedan redovisas aktuell status för de strategiska utvecklingsuppdragen som ska återrapporteras till kommunstyrelsen i särskild ordning.

Nämndspecifika strategiska utvecklingsuppdrag	Status	Kommentar
Social- och omsorgsnämnden och äldrenämnden ska i samband med upphandling och verksamhetsuppdrag prioritera kvalitetskrav, kontinuitet och förutsägbarhet, införande av extratjänster som avlastar vårdpersonalen samt innovativa lösningar.	Genomfört	Utvecklingsuppdraget är beaktat upp upphandling och verksamhetsuppdrag.

Nämndspecifika strategiska utvecklingsuppdrag	Status	Kommentar
Äldrenämnden ska utifrån erfarenheterna från coronapandemin utarbeta en handlingsplan för ett snabbare utnyttjande av digitaliseringens möjligheter.	Pågår	

Uppföljning av mål och inriktning

Målredovisning med prognos

I detta avsnitt redovisas nämndens målavstämning som även framgår under avsnittet ”Samlad bedömning och analys av ekonomi, verksamhet och personal”. Måluppfyllelsen grundas på en sammanvägd bedömning utifrån resultat, förvaltningens verksamhetsplan, nämndindikatorer och andra genomförda eller planerade aktiviteter. Fler resultat redovisas i nämndens verksamhetsberättelse.

Målområde Samhälle

Aktiv del i välfärdskedjan

Uppnått

Nämndmålet bedöms uppnått under året. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna ger samt arbetet i pågående projekt. Planerade aktiviteter i verksamhetsplanen har olika status, aktiviteter kring korttidsprocessen är genomförda och delaktighet i stadsplaneringen och aktiviteter i handlingsplanen kring segregation är ett mer långsiktigt arbete som inte är klart 2021. Under året har fokus varit att samspela med andra parter för att hantera pandemin och säkerställa en god vård och omsorg. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet ett attraktivt och tryggt Linköping som är utöver insatserna i verksamhetsplanen.

- Inga kostnader för betalningsansvar i relation till regionen vilket påvisar en utveckling vår gemensamma utskrivningsprocess samt att äldrenämnden tillfälligt utökade antalet korttidsplatser.
- Gott samarbete med regionen och mellan aktörerna i äldreomsorgen.
- God samverkan med bl a Stångåstaden och Utsikt i projektet ”Enkelt och tryggt hemma” för att skapa förutsättningar för längre kvarboende och självständighet för den enskilde.

Målområde Medborgare

Tillgängliga tjänster med korta ha handläggningstider

Uppnått

Nämndmålet bedöms uppnått under året. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna ger. Den aktivitet som var satt i verksamhetsplanen är pausad med anledning av pandemin, men effekten av omorganisationen på förvaltningen samt beslut om att under pandemin ändra arbetssätten mot mer digitala möten har gett stora effekter på handläggningstiderna. Nämnden har även fattat beslut om öka resurserna till demensutredningar för att förkorta utredningstiderna. Det i kombination med att verksamheten har förändrat sina arbetssätt har lett till alla som har ett behov av en demensutredning får det inom 3 månader. Nämnden hade som mål att 90% skulle utredas inom 3 månader. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum.

- Handläggningstiderna hanteras enligt målvärde, från ansökan till beslut har tiden förkortats från 32 dagar i genomsnitt 2019 till 7 dagar i genomsnitt 2021. Nya arbetssätt genom omorganisation på avdelningen med direktfördelning av ärenden har bland annat bidragit till resultatet.
- Omställning av platser till platser med inriktning mot personer med demenssjukdom har gjort att nämnden för närvarande kan erbjuda alla en plats om vårbostad inom tre månader.
- Demensutredningarna genomförs inom 3 månader

Nöjda brukare av äldreomsorg

Delvis uppnått

Nämndmålet bedöms delvis uppnått under året. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna ger men framförallt genom den aktiva dialog som förs med alla involverade. I verksamhetsplanen är grunden för detta mål att analysera resultatet från socialstyrelsens brukarundersökning. Med anledning av pandemin har inte brukarundersökningen genomförts. Förvaltningen har under året haft fokus på att stötta verksamheterna genom pandemin för att upprätthålla en god vård och omsorg. Fokus har varit att följa verksamheternas situation och stötta med åtgärder. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum.

- Den nationella brukarundersökningen för 2021 har försenats och resultatet beräknas först komma till juni 2022.
- Nämnden följer upp kvaliteten i verksamheten i enlighet med aktiviteterna i kvalitetsuppföljningsplanen, men också genom kontinuerlig dialog med utförare, samt uppföljning och hantering av synpunkter och klagomål.
- Beslut och stöd har getts till verksamheterna för att hantera effekterna av pandemin.

God kvalitet i äldreomsorgen

Uppnått

Nämndmålet bedöms uppnått under året. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna men framförallt genom den aktiv dialog som förs med alla involverade. Nämndens målvärde baserar sig på resultat i brukarundersökning som ska analyseras har genomförts i kvalitetsberättelsen men på grund av pandemin har uppföljning av verksamheter genomförts löpande för att kunna stötta verksamheterna med åtgärder för att hantera effekterna av pandemin. En utvärdering av effekter för målgruppen som äldrenämnden ansvarar för är påbörjad och kommer att vara klar 2022. Nämnden har fått ställa om sina aktiviteter inom området med anledning av pandemin. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Valfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum.

- Med anledning av pandemin och nödvändigheten av en nära dialog med samtliga utförare har det skett veckovisa uppföljningar på en övergripande nivå. Detta arbetssätt ger en samlad bild av situationen i verksamheten.
- Pandemin har medfört begränsat förutsättningarna för uppföljning av verksamheterna på plats. Viss uppföljning i verksamheten har ändå genomförts på ett smitt säkert sätt. Övrig uppföljning har genomförts genom granskning av dokumentation och digitala möten. Uppföljningsarbetet intensifierades hösten 2021.
- Utvärdering av pandemins effekter för äldrenämndens målgrupp är påbörjad.
- Nämnden har aktivt under 2021 jobbat med att förbereda sig för att möta en nära vård i form av att beslut om hur en ny modell för framtidens vård i hemmet ska verkställas genom upphandling och verksamhetsuppdrag.
- Kompetensutveckling har prioriterats under året genom Äldrelyftet och Linköpingslyftet.

Kontinuitet inom hemtjänst (personlig omvårdnad)

Delvis uppnått

Nämndmålet bedöms delvis uppnått under året. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna ger samt med den dialog som förs med utförarna. Mätning av kontinuiteten har inte genomförts under året p ga pandemin men flera andra insatser är påbörjade eller genomförda som leder till en förbättrad kontinuitet för brukare. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Valfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum.

- Under pandemin har utförarna haft stort fokus på att ge god och säker omvårdnad med fokus på minska smittspridning.
- Cohortvård har genomförts på enheter och avdelningar som har haft smitta i sina verksamheter.
- Digital tillsyn har genomförts för vissa brukare inom hemtjänsten vilket ger en bättre kontinuitet.
- Nämnden har tagit beslut om framtidens vård i hemmet som syftar till en personcentrerad vård och teambaserade arbetssätt som ska leda till en ökad kontinuitet inom hemtjänst och hemsjukvård.
- Nämnden har tagit beslut om att förbättra anställningsvillkoren inom äldreomsorgen och utförare har fått komma med förslag på insatser. Insatser som är påbörjade och till viss del genomförda är bla minska antalet timvikarier, tillskapande av bemanningspool (Leanlink) och öka rätten till heltid. Dessa insatser skapar inte bara förbättrade anställningsvillkor utan ger även en bättre kontinuitet för brukaren.

Goda boendemiljöer

Delvis uppnått

Nämndmålet bedöms delvis uppnått under året. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna ger samt särskilda långsiktiga projekt tillsammans med höstens planerade arbete. De indikatorer som nämnden tänkte följa i form av uppfattningen av måltidsmiljön och nöjdheten av maten har inte kunnat mätas då brukarundersökningen 2021 ställts in av socialstyrelsen med anledning av pandemin. Flera planerade aktiviteter har genomförts trots pandemin som lett till att nämnden kunnat förbättra boendemiljöer på olika sätt. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Valfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och

individerna i centrum som gör att äldrenämnden förbättrar sitt arbete kring goda boendemiljöer inom nämndens ansvarsområde.

- För att skapa möjligheter för äldre att bo kvar längre hemma pågår utvecklingsarbetet ”Tryggt och enkelt hemma tillsammans med Stångåstaden och Utsikt med flera. Flera äldre har blivit erbjudna att nyttja dessa tjänster som ska underlätta och skapa en trygghet för äldre att bo kvar i sitt boende.
- Nämnden har satsat på att rusta upp lokaler vilket också har genomförts enligt plan men också genom extra satsningar sista halvåret för det prognostiserade överskottet nämnden visade. Det är förbättringar i lokalerna både inomhus och kring utemiljöer.
- Beslut om framtidens vård i hemmet är fattat med beslut om ett tillagningskök i varje geografiskt område.
- Utredning är påbörjad av status av befintliga kök inom särskilt boende.
- Utökning av andelen särskilda boendeplatser för personer med demenssjukdom har skett under första halvåret.

Målområde Ekonomi

Högt nyttjande av befintliga tjänster

Uppnått

Nämndmålet bedöms uppnått under året, beläggningen på våra särskilda boenden har ökat. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna ger samt omställningen för att möta behov. De aktiviteter som var planerade i verksamhetsplanen är genomförda i form av att ett analysarbete är genomfört av behovet av inriktning på befintliga boendeinriktningar samt effektivisering av administrativa lokaler för förvaltningen är gjord. Omställning av fler demensplatser har genomförts enligt plan. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Kostnadseffektivt verksamhet utöver det som var planerat i verksamhetsplanen.

- Nämnden har tagit beslut om att ersätta kommunala trygghetsboenden och servicehus till biståndsbedömda trygghetsboenden från 2023.
- Översyn av lokaler är påbörjad för att möta nya organisationen i framtidens vård i hemmet.

Tydliga riktlinjer och rättssäker handläggning

Uppnått

Nämndmålet bedöms uppnått under året. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna ger samt förvaltningens arbete med handlägningsprocessen. De aktiviteter som var planerade i verksamhetsplanen är genomförda och det strategiska utvecklingsuppdraget (kontrollera kompetens inom inköpsorganisationen och säkerställa en hög e-handel och avtalstrohet). Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Kostnadseffektivt verksamhet

- Äldrenämndens riktlinje för insatser inom socialtjänsten är uppdaterad första halvåret 2021.
- Arbete med uppdatering av riktlinjer för välfärdsteknik pågår och förväntas vara klar första halvåret 2022.
- Få överklaganden
- Reviderad delegationsordning

Målområde verksamhet

Hållbar verksamhetsutveckling

Uppnått

Nämndmålet bedöms uppnått under året. Bedömningen baseras på de aktiviteter och utfall som indikatorerna ger samt arbete med långsiktigt utvecklingsarbete och kommande upphandlingar. De aktiviteter som var planerade i verksamhetsplanen är genomförda enligt plan. Nämnden har en tydlig strategi för omställning av framtidens vård i hemmet för att på bättre sätt möta framtidens behov och den demografiska utvecklingen. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Hållbar verksamhetsutveckling utöver insatser som var planerade i verksamhetsplanen.

- Flera e- tjänster under utveckling, men verksamhetssystem begränsar utvecklingen vilket innebär att mål uppnås under givna tekniska förutsättningar.
- Planerade aktiviteter inom digitalisering har genomförts bla upphandling av medicinskåp, upphandling tillsynskameror inom hemtjänsten är påbörjad, upphandling av larmcentral, utökning av mobila digitala verktyg (I-pads) och nästa fas om införandet av Wifi i varje lägenhet inom särskilt boende är påbörjad.
- Arbete pågår med förandet av framtidens vård i hemmet. Upphandling pågår med syfte att skapa en mer samordnad vård och omsorg i hemmet och möta utvecklingsarbetet Nära vård.
- Utifrån de erfarenheter som distansarbetet medför arbetar förvaltningen med att hitta nya sätt att möta medborgaren.
- Förvaltningen har utbildat flera medarbetare i innovationsledning som ett led i att hitta nya innovativa arbetssätt för att möta framtida utmaningar inom vård och omsorgssektorn.
- Uppföljning av pandemins effekter är påbörjad för att kunna anpassa framtida insatser och boendemiljöer utifrån de erfarenheter som kommer fram under och efter pandemin. En bild av nya eller ökade behov förväntas även kunna redovisas i uppföljningen.

Målområde medarbetare

Goda arbetsplatser

Delvis Uppnått

Nämndmålet bedöms vara delvis uppnått under året. Bedömningen baseras på måluppfyllelse samt aktiviteter som genomförts. På grund av pandemin har många aktiviteter kopplat till förändringsarbetet fått skjutas fram men även omprioriteringar av arbetsuppgifter. Förvaltningen har stora delar av året fått avsätta stora resurser i krisledning för att kunna stötta verksamheterna till att kunna utföra sina uppdrag. En stor omorganisation genomfördes i november 2020 och 2021 var planen att sjösätta, skapa förutsättningar och teama ihop nya arbetsgrupper. Detta har påverkats då stora delar av 2021 har föranletts av distansarbete. Många upplever en hög arbetsbelastning och minskat socialt stöd och detta har också bidragit till ökningen av externa avgångar. Sjukfrånvaron har minskat och målvärdet uppnås. Planerade aktiviteter i verksamhetsplanen är påbörjade och några är genomförda. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Attraktiv arbetsgivare

- Det har påbörjats arbete med att utveckla uppföljning och analys inom målområde medarbetare.
- Inriktning har tagits fram när det gäller hur arbetslivet efter pandemin ska se ut. Det innebär bland annat möjlighet till en större flexibilitet när det gäller distansarbete.
- Planeringsdagar har prioriterats på förvaltningen
- Prioriteringar av förändringsarbetet och utvecklingsarbete har genomförts

Hållbart chef- och ledarskap

Delvis uppnått

Nämndmålet bedöms delvis uppnått under året. Bedömningen baseras på en kombination av försämrade måluppfyllelse samt att vissa aktiviteter fått skjutas fram. Förvaltningen har haft påverkan på att ha varit i en pandemi men också genomfört en stor organisationsförändring vilket ökar belastningen på både chefer och medarbetare. Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Attraktiv arbetsgivare.

- Resultatet i medarbetarundersökningen visade på alltför hög arbetsbelastning avseende framförallt chefer och en särskild handlingsplan har upprättats med åtgärder för att komma tillrätta med detta.
- Utifrån de restriktioner som pandemin medfört har det skett ett aktivt arbete med de nya krav som ställs på såväl arbetsgivare som medarbetare i och med distansarbete. Samtliga chefer har fått stöd i att leda på distans.
- Åtgärder i förvaltningsplan avseende chefers förutsättningar pågår. Många av åtgärderna hanteras inom ramen för förvaltningens förändringsarbete ett exempel är arbetet med tydliggöra uppdragen genom uppdragsdialoger.
- Insatser i förvaltningens kulturarbete har genomförts för att uppnå förvaltningens strategi och mål.

Nya vägar för kompetensförsörjning

Delvis uppnått

Nämndmålet bedöms delvis uppnått under året. Bedömningen baseras på en kombination av försämrad måluppfyllelse och att vissa aktiviteter inte kunnat genomföras som planerats. Den omorganisation som trädde i kraft 1 november 2020 har inte kunnat verkställas på det sätt som var planerat. Den externa personalomsättningen har ökat delvis beroende på omorganisationen. Verksamheten som är kopplad till Äldrenämnden har inte haft samma ökning avseende externa avgångar då man inte varit föremål för lika kraftiga förändringar som övrig verksamhet i samband med omorganisationen. Sjukfrånvaron inom Äldrenämndens verksamhetsområde är något högre än övriga förvaltningen. Arbetet med att skapa fler arbetsmarknadsplatser har fått skjutas fram beroende av pandemin i kombination med hög arbetsbelastning.

Nedan anges ett urval resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Hållbar kompetensförsörjning

- Utredning påbörjad på förvaltningen för att minska personalomsättningen där bla alternativa kompetenser utreds och alternativa arbetssätt ska kunna möta framtida behov.
- Insatser för att öka den digitala mognaden har genomförts bla genom att arbetsmöten, informationsmöten och digitala utbildningar utvecklats under året.

Uppföljning av nämndens verksamhet

Planer och program

10-årig lokalförsörjningsplan

Utifrån dagens behov kommer nämnden inte fullt ut kunna tillgodose behovet för personer med demenssjukdom. De planerade projekten av boenden är komplexa och processer såsom detaljplaner tar lång tid. Under 2021 har Social- och omsorgsförvaltningen ställt om 55 platser från vårdboende till vårdboende för personer med demenssjukdom.

Under 2022 kommer Lejonfastigheter på uppdrag av Social- och omsorgsförvaltningen att genomföra en översyn av särskilda boenden i Linköpings kommun utifrån lokalernas utformning och ändamålsenlighet.

Beslut om att arbeta utifrån ett nytt prognosverktyg, framtaget av SKR, har tagits på förvaltningen och arbetet har påbörjats.

De projekt som man kommit långt med i detaljplaneprocessen är boendet Skarpan (Berga) och ett boende på Älgvägen/Vistvägen.

Upphandlingsplan

Under 2021 påbörjades en omfattande upphandling av framtidens vård och omsorg i hemmet som beräknas klar våren 2022, vilken fanns med i upphandlingsplanen för 2021. Utöver planen har upphandling av Ånestad vårdboende genomförts. Övriga upphandlingar har varit digitala medicinskåp, visuell digital tillsyn, larmmottagning och direktupphandlingar inom ramen för projektet Beata, Behovsanpassade tillsyner på annat sätt.

Internkontroll

Internkontrollplanen för 2021 har till större delen följts. I något fall har momentet inte kunnat följas helt enligt plan, främst kontrollmomentet berörande chefers förutsättningar. Den del som inte har genomförts är enkät till berörda chefer, detta beror på omprioriteringar på grund av omorganisationen och hög arbetsbelastning.

Några kontrollmoment visar på att det finns brister och utifrån det har det under året tillskapats förbättringsarbeten i form av ex. framtagande av nya rutiner. Några kontrollmoment kommer även att följas upp i internkontrollplanen för 2022. Utöver kontrollmomenten som finns i internkontrollplanen, samt det som har redovisats i delårsrapporterna, har redovisningar skett regelbundet under 2021 till nämnden gällande händelser på förvaltningen som är av vikt och som visar på brister i den interna kontrollen.

Övrigt internkontrollarbete har under året fokuserat på processarbete och riskanalyser i interna processer. Att se över interna processer har varit en viktig del i förvaltningens omorganisationsarbete och kommer att fortsätta under 2022. Förvaltningens strukturer för internkontrollarbetet har under 2021 förändrats för att vara mer enhetligt med Linköpings kommuns direktiv om internkontroll. Bedömningen är att internkontrollarbetet i det stora hela fungerar väl och att arbetet med årets internkontroll bedöms vara tillfredsställande.

För mer information, se bilaga internkontrollrapport.

Verksamhet som utförs av privat utförare

Uppföljning har skett i enlighet med den plan som är beslutad av nämnden för 2021. På grund av fortsatt krisarbete under inledningen av 2021 har uppföljningar på förekommen anledning, dvs där det inkommit signaler om att verksamheterna har brister, prioriterats.

Inom äldrenämndens ansvarsområde bedrivs ca 50 % i privat regi. De synpunkter och klagomål som inkommit, vilket i sin tur kan föranleda en mer omfattande uppföljning, har ca 50% berört privata utförare, vilket är paritet med den fördelning som råder. Även i en nerbrytning utifrån särskilt boende och hemtjänst där fördelningen mellan privat och egenregi är lite annorlunda är sambanden mellan klagomål och marknadsandelar på likande sätt.

Under kvartal 4 har förvaltningen, på förekommen anledning, genomfört en omfattande uppföljning av Attendos samtliga äldreomsorgsverksamheter. Uppföljningen visar inte på några allvarigare brister och åtgärdsplan har begärts in för de moment som inte utförs i enlighet med avtalet.

Personal- och kompetensförsörjningsplan

Uppföljning av plan för Social- och omsorgsförvaltningen

Året har präglats av pandemin samt den omorganisation som genomförts på förvaltningen för att möta framtidens utmaningar. På grund av restriktionerna i samband med pandemin har nya arbetsgrupper inte kunnat träffas fysiskt för att lära känna varandra, ta fram rutiner och skapa nya arbetssätt i den omfattning som en omorganisation kräver/

behöver. Det pågående förändringsarbetet har inte kunnat fortsätta som planerat och vissa aktiviteter har fått flyttas fram. Arbetet kring vår kultur har dock kunnat fullföljas och samtliga medarbetare har deltagit i workshops för att ta fram önskvärda beteenden i förhållande till våra värderingar.

Svårigheter att rekrytera i kombination med hög personalomsättning är ett prioriterat område och ett partsgemensamt arbete har påbörjats för att minska den höga personalomsättningen på förvaltningen.

Arbetet för att stärka den digitala mognaden har bland annat inneburit utbildning för förvaltningens ledningsgrupp. Den största insatsen får dock sägas vara införandet av Google-plattformen som har gett stora resultat i hur vi använder digitala hjälpmedel. Ny metod för behovsinventering kopplat till digitalisering har tagits fram för att öka delaktigheten i arbetet. Förvaltningen har också deltagit i kommunens podd ”den digitala elefanten”. Utbildning har också genomförts för staben i förändringsledning.

Inom ramen för arbetet med att förbättra chefers förutsättningar har arbete skett kring prioriteringar. Uppdragsbeskrivningar har tagits fram och rolldialoger har genomförts. En ny roll, enhetssamordnare, infördes i samband med omorganisationen för att skapa bättre förutsättningar för chefer. Olika kompetensutvecklingsinsatser har också genomförts för gruppen enhetssamordnare.

Arbetet med att ta fram fler arbetsmarknadsplatser har inte kunnat fullföljas på grund av pandemin.

Våren 2021 präglades framförallt, liksom föregående år, av inställda kurstillfällen på grund av pandemisituationen. Efter sommaren och under hösten när restriktionerna lättade och fysiska träffar blev möjliga igen tog genomförandet av utbildningstillfällen fart och ett uppdämt behov av kompetensutveckling i olika verksamheter och för olika yrkesroller blev tydligt. Kurstillfällen i Kompetenstrappans basutbud har prioriterats då förvaltningen fått många nyanställda på grund av den höga personalomsättningen: Processen att anpassa och uppdatera Kompetenstrappans uppbyggnad och innehåll efter förvaltningens nya organisation initierades under senhösten.

Den höga personalomsättningen under året har medfört att mentorerna fått ett ökat antal nyanställda att introducera i arbetet samt att befintliga mentorer även har slutat sin anställning. Det ökar på arbetsbelastningen då det inte finns mycket utrymme för mentorerna i verksamheterna att få avlastning från det ordinarie arbetet för att ge tid till mentorskapet. Flertalet är också nya i sin mentorsroll och har inte haft möjlighet att genomgå mentorsutbildningen de senaste åren. Linköpings universitet som tidigare varit leverantör av utbildningen har inte längre resurser till att bistå med programmet. Upphandling av ny utbildningsleverantör är påbörjad tillsammans med kommunens upphandlingsenhet och beräknas vara klar i slutet av januari 2022.

Trots ansträngd arbetssituation inom förvaltningen har chefer, handledare och medarbetare gjort en kraftansträngning och god arbetsinsats med att ta emot sammanlagt 15 socionomstudenter fördelat på årets två vfu-perioder, d.v.s. vår- och höstterminen. Mottagandet av studenterna är av stor vikt vad gäller säkerställandet av förvaltningens framtida kompetensförsörjning. Flera av studenterna söker tjänst som studentmedarbetare hos oss efter vfu-perioden och därefter, vid avlagd examen, ordinarie anställning.

Uppföljning gällande Kompetensförsörjning sektorn

Förvaltningens kompetensförsörjningsansvar består av två delar, dels som arbetsgivare för den egna förvaltningen och dels som beställare för att säkerställa god vård och omsorg. Strategi, handlingsutrymme och åtgärder skiljer sig därför åt mellan dessa två förhållningssätt. Kompetensförsörjningsarbetet mot sektorn utgår främst från strategier för att möjliggöra för utförare och arbetsgivare att bedriva kompetensutveckling för sina medarbetare och att säkra kvalitet och bemanning.

Demografisk utveckling

Den demografiska utvecklingen med fler äldre och allt färre i arbetsför ålder innebär att samhället i stort kommer ha brist arbetskraft. Leanlinks rekryteringsbehov inom äldreomsorgen beräknas öka med 45 procent under perioden 2020-2029 om inget förändras avseende arbetssätt, organisering och kompetens. Redan idag finns utmaningar som är kopplat till volymförändringar och kommande pensionsavgångar, men den största källan till rekryteringsbehov är personalomsättning. Leanlinks samlade rekryteringsbehov mellan 2020 och 2029 årligen är *ca 200 nya* medarbetare *utöver* ordinarie personalomsättning. För att få en grov uppskattning av hela sektorns framtida behov kan Leanlinks siffror dubbleras. Därtill ska övriga vård och omsorgssektorn läggas till i beräkningarna.

Nya vägar till kompetensförsörjning

Hela vård- stöd och omsorgssektorn har varit mycket belastad under året på grund av pågående pandemi. Att klara bemanningen har varit ett gemensamt problem för sektorn. Förvaltningen initierade att starta en Krisbemanning

central, KBC där medborgare snabbutbildades för att sedan kunna beställas och anställas av utförarna. Av dessa är idag ett 50-tal anställda i sektorn som servicebiträden, företrädesvis inom äldreomsorgen. Servicebiträden kan bistå med icke omvårdnadsnära arbetsuppgifter. KBC utvecklades under året då önskad effekt av satsningen inte uppnåddes.

Arbetsgrupp sektorns kompetensförsörjning

För att utveckla arbetet med förvaltningens kompetensförsörjningsansvar gentemot sektorn har en intern processorganisation påbörjats under hösten med en multiprofessionell arbetsgrupp. Genom att ta ett helhetsgrepp i frågan och identifiera vad och hur kompetensförsörjning mot sektorn ska bedrivas, kan nya strategiskt hållbara och innovativa arbetsätt utvecklas som mer precist skapar ändamålsenliga insatser och åtgärder för sektorns bästa.

Praktikplatsen.se

Ett digitalt praktikhanteringssystem har under året införskaffats och implementerats till hela sektorn, där all praktik inom APL och VFU ingår. Införandet föregicks av en gedigen förstudie som visade att sektorn och de utbildningsanordnare och lärosäten som är kopplade till sektorn uttryckte ett gemensamt behov av att effektivisera arbetet. Syftet med implementeringen var att skapa ett likvärdigt arbetssätt genom att förenkla, förtydliga och samordna hanteringen. Målet var att leverera en uppbyggd digital struktur för praktiksamordning, utbilda användare i systemet och skapa en väg in för både utbildare och arbetsgivare inom stöd, vård och omsorg med en minskad manuell hantering.

Praktikhanteringen är från hösten 2021 digitaliserad och för första gången har förvaltningen en samlad bild av antal genomförda APL och VFU inom sektorn.

Linköpings äldreomsorgslyft

Omfattande utbildningsinsatser har skett i äldreomsorgen under året inom ramen för Linköpings äldreomsorgslyft, där ett hundratal medarbetare är i studier till vårdbiträde/undersköterska. Övriga utbildningssatsningar har varit: Språkombud, handledarutbildning, yrkessvenska, dokumentation med språkfokus, specialistundersköterska och verksamhetschefer har kunnat läsa kurser på universitetsnivå.

Objektsplan (IT-styrning)

Digitaliseringsplanen (Objektsplanen) har kunnat genomföras i stora delar under 2021. Speciellt har fortsatta satsningar på infrastruktur skapat förutsättningar för digitala tjänster under de kommande åren. Stort fokus har lagts på att bygga hållbara strukturer enligt den strategi som slogs fast i planen som innebär fokus på färre och mer omfattande projekt med förvaltningsövergripande effekter, kontinuerlig behovsanalys, ökad effektivitet i förvaltning och tydligare och bättre projekt- / portföljstyrning. Samtliga dessa strategier har förvaltningen arbetat med. Bland avvikelserna i förhållande till planen konstateras främst digitala matinköp som inte genomförts samt effekter av Covid-pandemin med påverkan på digitaliseringstakten inom HSL-området

Nämndindikatorer

Senast tillgängligt utfall redovisas för nämndens nämndindikatorer. All individbaserad statistik skall vara uppdelad efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Målområde Samhälle

Kommunövergripande mål: Ett attraktivt och tryggt Linköping

Nämndmål	Mål uppnått	Nämnd-indikator	2019	2020	2021	Målvärde 2021
Aktiv del i välfärdskedjan	Ja	Delaktighet i samhällsplanering- antal planer med medverkan		2	2	2
		Lågt betalningsansvar, antal dagar i genomsnitt	Mindre än tre	Mindre än tre	Ingen debitering	Mindre än tre
		Omsättning av korttidsplatserna		Finns ej mätt	IU statistikfångstproblem	Ska öka

Målområde Medborgare

Kommunövergripande mål: Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

Nämndmål	Mål uppnått	Nämnd-indikator	2019	2020	2021	Målvärde 2021
Tillgängliga tjänster med korta handläggningstider	Ja	Handläggningstid (genomsnitt) antal dagar från ansökan till beslut för myndighetsbeslut inom äldreomsorgen	32	18	7	5
		Tid för handläggning ansökan till första erbjudande antal dagar i genomsnitt ¹ KKIK mått (median)	72	58 (median värde i jmf med andra)	Presenteras under 2022	40
		Andel(%) som erbjuds boende inom 3 månader från beslut	100	Ca 95	100	100
		Andel(%) genomförda demensutredningar inom 3 månader			100	90
Nöjda brukare av äldreomsorg	Delvis	Öka den sammantagna nöjdheten inom vårdboende och hemtjänst. Brukarbedömning (%) Vårdboende Hemtjänst	81 88	77 87	Resultat 2022	83 89
		Kvalitetsaspekter särskilt boende % av max (U23432)	64	64	Resultat 2022	65
God kvalitet i äldreomsorgen	Uppnått	Antal kvalitativa analyser Baserat på brukarundersökningar och kvalitetsplanen		1	2	3
		Andel% områden med systematisk uppföljning enligt sk pyramiden- (värdering på insatsutformningen)			Delvis uppnått men begränsat maa Covid.	75
Kontinuitet inom hemtjänst (personlig omvårdnad)	Delvis	Personalkontinuitet antal under 14 dgr period (U21401)	Ca12	Ca12	IU maa covid	12
Goda boendemiljöer	Delvis	Nöjdhet maten och måltidsmiljö andel positiva svar (%)	62	Mat 82 Måltidsmiljön 72	Resultat 2022	65

Målområde Ekonomi

Kommunövergripande mål: Kostnadseffektiv verksamhet

Nämndmål	Mål Uppnått	Nämnd-indikator	2019	2020	2021	Målvärde 2021
Högt nyttjande av befintliga tjänster	Ja	Hög beläggningsgrad (%)i	Ca 97	Ca 80	Ca 95	95

¹ U23401 kolada

		boende (SÄBO)				
Tydliga riktlinjer och rättssäker handläggning	Ja	Andel (%) Uppdatering/ anpassning av riktlinjer			90	95

Målområde Verksamhet

Kommunövergripande mål: Hållbar verksamhetsutveckling

Nämndmål	Mål Uppnått	Nämnd-indikator	2019	2020	2021	Målvärde 2021
Hållbar verksamhetsutveckling	Ja	Antal nya digitala tjänster brukare/ utförare	0	1, (samt två E-tjänster)	2	3
		Antal nya automatiserade arbetsprocesser förvaltning	0	0	0	2

Målområde: Medarbetare

Kommunövergripande mål: Attraktiv arbetsgivare

Nämndmål	Mål Uppnått	Nämndindikator	2019	2020	2021	Målvärde 2021
Goda arbetsplatser <i>Varje medarbetare känner arbetsglädje och stolthet samt har inflytande och möjlighet att utvecklas.</i>	Delvis uppnått	Total sjukfrånvaro, %	7,0	6,5	5,0	6,0
		Män	3,4	4,8	4,1	
		Kvinnor	7,5	6,7	5,1	
		Andel heltidsanställningar, %	98,0	98,3	98,6	98
		Män	96,5	96,7	95,1	
		Kvinnor	98,2	98,5	99,1	
Hållbart chef- och ledarskap <i>Varje chef leder och utvecklar sina verksamheter mot uppsatta mål med mod, engagemang och mänsklighet.</i>	Delvis uppnått	Hållbart medarbetarengagemang (HME)	i.u.	74	69	76
		Chefindex (62,8 år 2018)	i.u.	i.u.	65,1	

Kommunövergripande mål: Hållbar kompetensförsörjning

Nämndmål	Mål Uppnått	Nämndindikator	2019	2020	2021	Målvärde 2021
Nya vägar för kompetensförsörjning	Delvis uppnått	Andel avgångar (personalomsättning) Nämndindikator	7,6	8,9	13,9	6,0

<i>Utveckling av den digitala medarbetaren, ett ansvarstagande för ett livslångt lärande och ett aktivt arbete med professionsanalyser för rätt använd kompetens skapar nya vägar för kompetensförsörjningen.</i>					
	Avgångsålder pension	65,8	64,9	65,2	66
	Män	66,0	65,0	65,5	
	Kvinnor	65,8	64,9	65,0	
	Antal arbetsmarknadsplatser	3	12	4 platser tillsatta av 7	17
	Digital mognad (nämndindikator)				
Digital förmåga	3,0	3,0	3,0	3,5	
Digitalt arv	3,1	3,2	2,9	3,5	

Kommentar

Personalomsättningen totalt för förvaltningen har ökat kraftigt under det senaste året och ligger högt över målvärde. Verksamheten inom ÄN uppvisar inte samma ökning och har inte heller omfattats av lika stora förändringar i samband med omorganisationen. Externa avgångar ligger dock över målvärdet även inom ÄN:s område.

Arbetet med att skapa fler arbetsmarknadsplatser har fått skjutas fram beroende av pandemin.

Sjukfrånvaron totalt för förvaltningen har sjunkit de senaste åren och ligger under målvärdet. Detta är kopplat till den höga personalomsättningen samt ökningen av distansarbete under pandemin. Inom ÄN:s verksamhet är sjukfrånvaron dock högre och ligger kring målvärdet.